

Столична община

Входящ №

СОА25-ВК66-4091

Регистриран на 21.05.2025

За проверка: <https://sofia.bg/registry-report>

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

София 1000, ул. "Московска" №33, www.sofiacouncil.bg

ДО

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ДОКЛАД

ОТ

**АННА СТОЙКОВА, Д-Р АНТОН КОЙЧЕВ И ЕКАТЕРИНА ЙОРДАНОВА,
ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ В СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ**

ОТНОСНО: приемане на Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030) на Столична община

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

С цел подобряване на качеството на живот на гражданите на гр. София, основано на осигуряването на достъпно здравеопазване и съобразно стратегическите цели на Столична община, приети с Визия за София (Решение № 749 по Протокол № 43/25.11.2021г.), представяме настоящия доклад, относно необходимостта от разкриване на кабинети за речева терапия на територията на Столична община.

Афазията е загуба на способност за комуникация вследствие на увреждане на мозъка, като основният причинител е инсултът. В Европа между 25 и 30% от случаите

на инсулт са „отключили“ афазия. България е водеща европейска страна по брой инсулти и смъртност на глава от населението. През изминалата година е констатирано ново нарастване на случаите, като те устойчиво се повишават над равнището от 50 000 годишно. Всяка година около 10% от новите случаи завършват с летален край. Инсултът е основен инвалидизиращ фактор. Към момента няма точна статистика, отчитаща броя на живеещите след инсулт в страната и в Столичния град в частност.

За признатата висока обществена значимост на инсулта можем да съдим и по факта, че България е сред първите държави в Европа, приели с декларация на Министерство на здравеопазването Европейският план за борба с инсулта. Това е стратегически документ, който в анализа на своя преамбюл отчита прогнозен ръст от над 30% на случаите с инсулт и афазия в Европа до 2030г. През тази година навлизаме във втората половина на тази стратегическата рамка и за съжаление вече можем да отбележим достигането на прогнозирания ръст.

В София годишно през здравната система преминават около 10 000 пациента с инсулт, като диагностицирани от тях с афазия са приблизително 3000 нови случая. На територията на столичния град терапия на афазия се извършва ограничено от не голям брой специалисти под формата на частна практика. (изключение прави осигурената в рамките на 7 дневния престой по КП262 речева терапия в Специализираната болница за рехабилитация в Овча купел). Това на практика означава, че в столицата няма осигурено достъпно лечение на афазия.

През изминалите две години осъществихме поредица от срещи, дискусии и кръгли маси с представители на гражданския сектор и специалисти в областта на неврологичните заболявания и афазията. В хода на дискусиите бяха представени данните за София и разгледани от различните гледни точки на участниците. В резултат на това бе поет ангажимент за създаване на мрежа от кабинети за рехабилитация на пациенти с инсулт и афазия към общинското здравеопазване. Това ще доведе до по-пълноценна рехабилитация и ресоциализация на тези болни.

Асоциацията за инсулт и афазия реализира успешно проект „Идентифициране на непосредствени потребности на преживели инсулт и/или диагностицирани с афазия на територията на СО“, финансиран по Програма „Европа 2024“. Той разкри значителни непосредствени потребности сред целевата група, като най-съществената сред тях бе липсата на достъпна терапия за пострадалите от афазия.

Недостатъчната информираност в т.ч. на общопрактикуващите лекари за възможността афазията да бъде лекувана от логопеди, специализирали се в областта,

води до липса на насочване към лечение. Това поражда необходимостта от широка информационна кампания, включително сред специалистите, за да има достъп до лечение.

По отношение на производството на кадри, разкриването на кабинети за речева терапия на афазия в столицата ще изиграе положителна роля. В Софийски университет се развива активно логопедична специалност, която може да осигурява нужните кадри. Самите кабинети могат да бъдат обхванати като база в рамките на стажантската програма на университета. Така потенциалния ефект може да се мултиплицира, като се осигури устойчивост.

Младите логопеди приоритетно се насочват към работа с деца. Това се случва поради по-ясно структурирания пазар на труда. Налице са множество възможности за работа както в социалните центрове, така в общински и държавни структури за подкрепа, както и в множество социални услуги, в т.ч. немалко частни инициативи. В рамките на професионалната им реализация попадат и възможности за разкриване на самостоятелна практика. Що се отнася до лечението на придобитите говорни нарушения (афазия) единствената възможност е за специализация в страни, като Италия, Испания, Англия и реализация, като частна практика. В този смисъл, реализацията на Оперативен план за осигуряване достъп до речева терапия на диагностицирани с афазия може да повлияе пряко положително за задържане и насочване в по-тясна професионална област на млади специалисти. На втори план, създаването на работни места е възможно да повлияят положително върху интереса на младите хора да се насочат към тази професия. Във връзка с това, настоящото предложение може да се счита за подкрепа развитието на професионалното обучение на бъдещите специалисти.

В приложения Доклад от Асоциация за инсулт и афазия е цитирано изследване относно ролята на логопедичните кабинети за качеството на живот на пострадалите от афазия. Резултатите от това изследване (Въздействието на логопедичната терапия: трансформиране на комуникацията и качеството на живот („The Impact of Speech Therapy: Transforming Communication and Quality of Life“)) недвусмислено определят положителното влияние върху подобряването на комуникацията, повишаване качеството на живот на засегнатите и техните близки, повишаване равнището на толерантност в местната общност, съотносимо към по-адекватното възприятие и подобрените комуникативни умения (в т.ч. с допълнена комуникация) на местната

общност. Възможностите за терапия, но и за извършване на периодични прегледи в логопедичен кабинет е голяма социална придобивка, желана от местната общност.

В тази връзка предлагаме приемане на Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030) (Приложение)

С настоящото предложение, предвиждаме поетапното разкриване на десет кабинета (по два кабинета годишно) през следващите пет години на територията на Столична община. През 2025г. кабинети ще бъдат разкрити в районите Люлин и Оборище, разположени съответно в ДКЦ 12 ЕООД, база 2, (покриващ нуждите на районите Банкя, Люлин и Надежда) и ДКЦ 17 ЕООД(покриващ районите Оборище, Слатина и Подуяне).През 2026 г. – в ДКЦ 25 ЕООД и в ДКЦ 29 ЕООД. През 2027 г. съответно в ДКЦ 14 ЕООД и в ДКЦ 2 ЕООД и през 2028 г. – в ДКЦ 22 ЕООД и в „Университетска Първа МБАЛ София „св. Йоан Кръстител“ ЕАД.

Финансовият разчет предвижда следните бюджетни нужди по години:

Година	Разкрити кабинети	Бр. специалисти	Годишен бюджет
2025	2	4	398 300 лв.
2026	4	8	682 600 лв.
2027	6	12	967 400 лв.
2028	8	16	1 249 200 лв.
2029	10	20	1 530 000 лв.

В това число ще бъдат привлечени 20 речеви терапевта и 20 специализанти речеви терапевти, като в 10-те кабинета ще могат да бъдат проведени до 10 000 диагностични сеанса годишно и 29 880 терапевтични часа. Това ще посрещне нуждите от цялостна терапия на 750 засегнати от афазия годишно или над 20% от новорегистрираните случаи в София. В това число ще бъдат извършвани 250 пълни терапевтични курса с посещения в дома. В допълнение синергичните резултати са, че могат да бъдат обхванати до 100% потребностите от контролни прегледи на страдащите от афазия на територията на райони Банкя, Люлин, Връбница, Надежда, Оборище, Слатина, Подуяне, като с изпълнението на програмата постепенно ще се постигне покритие на почти целия град.

Устойчивостта на програмата е свързана с изграждането на тясно сътрудничество със СУ „Климент Охридски“ и възможностите за научна работа,

развойна дейност, практика и условия за стаж, които кабинетите ще предложат на младите специалисти.

В тази връзка и на основание чл.21, ал.1, т.8 и т.23 от ЗМСМА, предлагаме Столичния общински съвет да вземе решение съгласно приложения проект на решение.

Приложения:

1. проект за решение;
2. Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030)
– Приложение № 1;
3. Доклад на Асоциация за инсулт и афазия за потребността от разкриване на кабинети за речева терапия на територията на столична община;
4. Проект на Меморандум за съвместна дейност между Столична община, Софийски университет „Климент Охридски“ и Асоциация за инсулт и афазия –
Приложение № 2.

С УВАЖЕНИЕ,

Анна Стойкова,

Общински съветник

д-р Антон Койчев

Общински съветник

Екатерина Йорданова

Общински съветник

СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

1000 София, ул. Московска № 33, Тел. 93 77 591,

ПРОЕКТ!

РЕШЕНИЕ № _____

на Столичния общински съвет

от _____ 2025 година

ЗА: приемане на Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030) на Столична община

На основание чл.21, ал.1, т.8 и т.12 и ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация

СТОЛИЧНИЯТ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Приема Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030), съгласно Приложение № 1.
2. Създава Програмнен съвет по изпълнение на Програмата, в състав:
 - 2.1. д-р Дениза Поломска – дирекция „Здравеопазване“, Столична община
 - 2.2. проф. дпн Милен Замфиров – декан на ФНОИ, Софийски университет „Св. Климент Охридски“;
 - 2.3. Дорина Добрева – Председател на Управителния съвет на Асоциация за инсулт и афазия;
 - 2.4. д-р Антон Койчев – заместник-председател на ПК по здравеопазване и социална политика към СОС;
 - 2.5. Анна Стойкова – общински съветник;
 - 2.6. Марта Георгиева – общински съветник;
 - 2.7. Диана Тонова – общински съветник;
 - 2.8. Ивайло Йонков – общински съветник;
 - 2.9. Ася Тодорова – общински съветник.

3. Възлага на кмета на Столична община да осигури в бюджет а на Столична община за 2025г. финансови средства в размер до 398 300 (триста деветдесет и осем хиляди и триста) лева с включен ДДС за изпълнение на Програмата през настоящата 2025г.
4. Възлага на кмета на Столична община да подпише меморандум за съвместна дейност между Столична община, Софийски университет „Климент Охридски“ и Асоциация за инсулт и афазия в срок до 30 дни от настоящото решение, съгласно Приложение № 2.
5. Възлага на кмета на Столична община да издаде заповед за създаване на Програмния съвет и определяне на поименния състав на съвета в срок до 30 дни от приемане на настоящото решение.

Настоящото решение е прието на ____ заседание на Столичния общински съвет, проведено на _____ 2025 г., Протокол № _____ от _____ 2025 г. и е подпечатано с официалния печат на Столичния общински съвет.

**Председател на Столичния
общински съвет:**

Цветомир Петров

Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия

(2025-2030г)

Съдържание

Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030).....	2
I. Същност	2
II. Срок.....	2
III. Цел	2
IV. Обхват в рамките на общинската здравна система.....	3
V. Изпълнители-роля	4
VI. Организация.....	4
VII. Център за речева терапия при афазия (ЦРТА) – описание.....	5
VIII. Имущество	6
IX. Индикатори за актуализация на плана.....	7
X. Етапи за реализация	7
XI. Финансово обезпечаване.....	8
XII. Дефиниции и съкращения.....	9

Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030)

I. Същност

Настоящата Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия, цели разкриването на общо 10 центъра на територията на Столична община в рамките на общинската здравна мрежа от диагностично-консултативни центрове. Тя е резултат от поредица от срещи, дискусии и кръгли маси, осъществени от общински съветници и Асоциация за инсулт и афазия. При направените проучвания е констатирана потребност от осигуряване на достъпно лечение на афазия. Към момента липсва национална програма, пациентите не се насочват към лечение, а такова не се осигурява и от НЗОК, липсва информираност, за това, че заболяването е лечимо.

С реализацията на програмата ще бъдат създадени общо 10 ЦРТА, с които към 2030 г. ще се достигне капацитет от приблизително 100% атестиране на първичен афазиологичен статус и 20% лечение на нововъзникналите случаи в гр. София годишно.

II. Срок

Програмата е с петгодишен период на реализация, който може да бъде продължен след актуализация с допълнителни пет години. Актуализацията на програмата може да присъедини нови участници от общинската здравна система, разкрили ЦРТА, с което да се повиши обема на осигурен достъп до здравеопазване и повишаване качеството на живот на територията на Столична община.

III. Цел

Основната цел на настоящата програма е да се осигури достъп до лечение на афазия за жителите на столичния град, като елемент от осигуряването на качество на живот.

Специфичните цели са:

- Разкриване на до 10 ЦРТА;
- Повишаване качеството на живот на столичани чрез поэтапно (за периода на реализация на програмата) осигуряване на:
 - достъпно лечение на афазия за 20% от новорегистрираните на годишна база случаи на територията на Столична община;

- достъпно определяне на първичен афазиологичен статус за 100% от нововъзникналите случаи на територията на Столична община;
- Повишаване равнището на здравна култура и осведоменост на жителите на столичния град относно афазията, като заболяване, терапевтични подходи и осигуреност на лечението;
- Създаване на условия за производство на специализирани кадри, които да обезпечават нуждите на града от логопеди, специализирани в лечението на афазия;
- Създаване на програма, осигуряваща професионално израстване и реализация на специализирани кадри за лечение на афазия.

IV. Обхват в рамките на общинската здравна система

В първоначалния обхват на програмата са включени следните обекти от Столичната общинска система за здравеопазване:

1. ДКЦ 11-база II - Център;
2. ДКЦ 12, база II – Люлин;
3. ДКЦ 17 – Оборище;
4. ДКЦ 18 – Сухата река;
5. ДКЦ 20 – Красно село;
6. ДКЦ 25 - Младост;
7. ДКЦ 28 - Дружба;
8. Пета МБАЛ „Княгиня Клементина“ – Банишора, Централна гара;
9. СБПЛР – Панчарево ЕООД – Панчарево
10. ДКЦ 29 - Триадица

Визуализация на локациите на включените в програмата обекти от Столичната общинска здравна система

V. Изпълнители-роля

- **Столична община:** Финансира и контролира дейностите по програмата с годишен разчет в рамките на проектния срок за реализация. Организира разкриването на ЦРТА на територията на ДКЦ от столичната общинска система за здравеопазване, присъединени към настоящата програма*.

- **Софийски университет "Климент Охридски":** Осигурява експертиза и консултира реализацията на програмата. Съдейства в рамките на своята експертиза за изготвянето на годишни отчети, анализи, предложения и насоки за развитие на програмата и нейните дейности. Обучава и насочва към ЦРТА практиканти и специализанти. Осигурява специалисти за работа в ЦРТА.

- **Асоциация за инсулт и афазия:** Организира и координира работата на ЦРТА в изпълнение на програмата, осъществява информационни кампании и разпространява информационни материали.

VI. Организация

- Всеки от участниците определя отговорно лице по програмата и координатор.
- Отговорните лица са ангажирани със стратегическото управление на програмата и упражняването на контрол върху дейността на координаторите.

- Координаторите отговарят за оперативната дейност по програмата, в рамките на отговорностите на участника, който представляват и възложените в оперативния годишен план цели и задачи.

- Отговорен орган за изпълнението на програмата е Програмен съвет, включващ отговорните лица на всички изпълнители и представители на Столичен общински съвет.

- Дейността на ПС се извършва въз основа на приет на първото му заседание Правилник за работата на Програмния съвет по реализация на Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030).

- ПС се председателства от отговорното лице, представител на Столична община. Заместници на председателя на ПС са отговорните лица на останалите изпълнители.

- ПС приема годишен оперативен план за изпълнение на програмата, който обезпечава постигането на програмните цели и задачи за съответната година.

- ПС възлага на координаторите изпълнението на програмата и упражнява текущ контрол по изпълнение на годишния оперативен план, както и програмата като цяло.

- ПС заседава не по-рядко от 2 пъти годишно, като първото му заседание следва да се проведе в срок от 30 календарни дни след влизане в сила Решението на СОС за приемане на настоящата програма.

- ПС приема годишен отчет не по-късно от 01 март на годината, следваща отчетния период. Отчетът се внася в общинските комисии ПКЗСП и ПКИСДТ. ПС е задължен да предоставя пълен отчет при поискване от представители на Столичен общински съвет.

- Членовете на ПС не получават за дейността си възнаграждение.

VII. Център за речева терапия при афазия (ЦРТА) – описание

Всеки център по настоящата програма се създава на територията на обект от столичната общинска система за здравеопазване в два етапа: инвестиционен и експлоатационен. Инвестиционният етап обхваща дейностите по ремонт, обзавеждане, оборудване и въвеждане в експлоатация. Експлоатационният етап обхваща слединвестиционния период в рамките на настоящата програма.

Кадрово обезпечаване: Във всеки център работят по двама логопеди-специалисти в областта на афазйологията, наети от Асоциация за инсулт и афазия на пълен работен ден с трудов договор. Всеки от тях извършва менторска работа по отношение на специализанти и обучава практиканти в практическа работа. Дейността на специалистите е разпределена между работа с пациенти, обучение на студенти-практиканти, менторство на стажанти, атестация и терапия на пациенти, участие в информационно-разяснителни кампании за афазия. По

отношение на мястото на работа, всеки специалист е длъжен да работи в рамките на една от две смени (посочени в работното време на центъра) с продължителност от 6 часа и да извърши съответно две терапевтични сесии с посещение в домашна среда. Всеки специалист е материално отговорно лице.

Работното време на всеки център е от 07:30 до 19:30ч. всеки делничен ден, разпределено както следва:

I смяна: 07:30 – 13:30

II смяна: 13:30 – 19:30

Разпределение на работното време:

Смяна	Начало	Край	Продължителност	Дейност
I	7:30:00	8:15:00	0:45:00	Атестация/Практика
I	8:15:00	8:30:00	0:15:00	Почивка
I	8:30:00	9:15:00	0:45:00	Атестация/Практика
I	9:15:00	9:30:00	0:15:00	Почивка
I	9:30:00	10:30:00	1:00:00	Сесия 1
I	10:30:00	11:30:00	1:00:00	Сесия 2
I	11:30:00	12:30:00	1:00:00	Сесия 3
I	12:30:00	13:30:00	1:00:00	Сесия 4
II	13:30:00	14:15:00	0:45:00	Атестация/Практика
II	14:15:00	14:30:00	0:15:00	Почивка
II	14:30:00	15:15:00	0:45:00	Атестация/Практика
II	15:15:00	15:30:00	0:15:00	Почивка
II	15:30:00	16:30:00	1:00:00	Сесия 5
II	16:30:00	17:30:00	1:00:00	Сесия 6
II	17:30:00	18:30:00	1:00:00	Сесия 7
II	18:30:00	19:30:00	1:00:00	Сесия 8

Часове за домашни посещения:

От 10:00 до 13:00ч. – Осъществяват се 2 домашни посещения от специалиста II смяна;

От 15:00 до 18:00ч. – Осъществяват се 2 домашни посещения от специалиста I смяна;

Дейността на всеки център се регламентира с Правилник за дейността на ЦРТА, одобрен от ПС.

VIII. Имущество

Всички активи, придобити по настоящата програма са собственост на СО.

Дейността и имуществото на всеки център се застраховат в полза на СО

IX. Индикатори за актуализация на плана

1. Наличие на национална или регионална програма, покриваща целите на ОП;
2. Недостиг на кадри, застрашаващ изпълнението на ОП;
3. Недостиг на финансиране за обезпечаване реализацията на ОП
4. Приключване на срока на програмата
5. Форсмажор

X. Етапи за реализация

2025 година (I)

- Подписване на меморандум;
- Създаване на Програмен съвет
- Определяне на координатори;
- Приемане на правилник за дейността на ПС
- Приемане на правилник за дейността на ЦРТА
- Приемане на годишен Оперативен план за реализация на програмата
- Провеждане на информационна кампания
- Създаване на 2 ЦРТА, съответно в ДКЦ 12 – база 2 в Люлин и ДКЦ 17 - Оборище)
- Провеждане на заседания за текущ контрол
- Приемане на годишен доклад за дейността по програмата

2026 година (II)

- Приемане на годишен Оперативен план за реализация на програмата
- Създаване на 2 ЦРТА, съответно в ДКЦ 25 ЕООД и ДКЦ 29 ЕООД).
- Провеждане на информационна кампания
- Провеждане на заседания за текущ контрол
- Приемане на годишен доклад за дейността по програмата

2027 година (III)

- Приемане на годишен Оперативен план за реализация на програмата
- Създаване на 2 ЦРТА, съответно в ДКЦ 14 ЕООД и ДКЦ 2 ЕООД).
- Провеждане на информационна кампания
- Провеждане на заседания за текущ контрол
- Приемане на годишен доклад за дейността по програмата

2028 година (IV)

- Приемане на годишен Оперативен план за реализация на програмата
- Създаване на 2 ЦРТА, съответно в ДКЦ 22 ЕООД и „Университетска Първа МБАЛ София „св. Йоан Кръстител“ ЕАД.).
- Провеждане на информационна кампания
- Провеждане на заседания за текущ контрол
- Приемане на годишен доклад за дейността по програмата

2029 година (V)

- Приемане на годишен Оперативен план за реализация на програмата
- Създаване на 2 ЦРТА, съответно в „Втора МБАЛ – София“ ЕАД и „Пета МБАЛ – София“ ЕАД).
- Провеждане на информационна кампания
- Провеждане на заседания за текущ контрол Изготвяне на доклад за цялостната реализация на програмата и постигнатите цели
- Приемане на годишен доклад за дейността по програмата

XI. Финансово обезпечаване

Вид Разход/Година	2025	2026	2027	2028	2029
Разкриване на нови ЦРТА	50 000 лв.	50 000 лв.	50 000 лв.	50 000 лв.	50 000 лв.
Издръжка на ЦРТА	268 800 лв.	537 600 лв.	806 400 лв.	1 075 200 лв.	1 344 000 лв.
Информационна кампания	10 500 лв.	11 000 лв.	12 000 лв.	15 000 лв.	17 000 лв.
Координация	54 000 лв.	54 000 лв.	54 000 лв.	54 000 лв.	54 000 лв.
Непредвидени	15 000 лв.	30 000 лв.	45 000 лв.	55 000 лв.	65 000 лв.
общо	398 300 лв.	682 600 лв.	967 400 лв.	1 249 200 лв.	1 530 000 лв.

XII. Дефиниции и съкращения

Изпълнител/и – организации, ангажирани по силата на меморандум за съвместни действия да реализират програмата.

Център за речева терапия при афазия (ЦРТА) – разкрит в резултат от реализация на настоящата програма обект за логопедична терапия на засегнати от афазия лица в рамките на включените в програмата диагностично-лечебни заведения от общинската здравна мрежа

Речеви терапевт при афазия – логопед с придобит опит в лечението на афазия

Специализанти речева терапия при афазия – логопед, придобиващ знания и опит в лечението на афазия с менторството на речеви терапевт при афазия

Практикант речева терапия при афазия – обучаващ се за логопед студент, който придобива практически умения в рамките на своето обучение

Програма/та – настоящата програма

ПС - Програмен съвет, управляващ реализацията на настоящата програма орган

СО – Столична община

СУ - Софийски университет „Климент Охридски“

АИА - Сдружение „Асоциация за инсулт и афазия“

ДО: АННА СТОЙКОВА, ОБЩИНСКИ
СЪВЕТНИК В СОС

ОТНОСНО: ДОКЛАД ЗА ПОТРЕБНОСТТА ОТ РАЗКРИВАНЕ НА
КАБИНЕТИ ЗА РЕЧЕВА ТЕРАПИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

УВАЖАЕМА Г-ЖО СТОЙКОВА,

Обръщаме се към Вас, в качеството Ви на Общински съветник в Столична община с молба да разгледате настоящия доклад.

Настоящият доклад има за цел да представи аргументи за необходимостта от разкриване на шест кабинета за речева терапия на територията на Столична община. Докладът се базира на данни от проекта „Идентифициране на непосредствени потребности на преживели инсулт и/или диагностицирани с афазия на територията на СО“, както и на научни изследвания относно ролята и влиянието на логопедичните кабинети върху качеството на живот на пациентите.

Афазията е загуба на способност за комуникация, вследствие на увреждане на мозъка. В зависимост от нейната разновидност, тя може да бъде повлияна до пълно възстановяване. Към момента афазията не е подкрепена, като лечение от НЗОК, липсва информираност за терапевтични решения и това извежда трайно от обществото съществен брой българи ежегодно, немалка част от тях – в работоспособна възраст.

Съществена особеност на афазията (присъща и за засегнатите от инсулт) е ангажираността на голяма част от семейството с грижите по пациента в домашна среда. Това води до психологически натоварвания, стрес, влошаване качеството на живот на болния, и на неговото семейство. За засегнатите няма осигурен достъп до психологическа подкрепа. При афазия над 80% от случаите се развиват с тежки депресия и суицидни състояния.

Основният причинител на афазията е инсулта. В Европа между 25 и 30% от случаите на инсулт са „отключили“ афазия. България е водещата европейска страна по брой инсулти и смъртност на глава от населението. През изминалата година

১৮. মনোবল সৃষ্টি পদ্ধতিসমূহ।

свързана с останялата еротикична страна:

порядку вписаня на конкретна експертна група и категори

ribonuclease

[illegible]

тежките случаи от съседни области, транспортирани за специфично лечение. Средногодишно в остра и подостра фаза на лечение, в т.ч. с продължително лечение и рехабилитация през лечебните заведения и специализираните клиники в столичния град преминават над 10 000 инсултни случая (приблизително 1/5 от новорегистрираните случаи на инсулт на годишна база).

От изложението до тук става ясно, че афазията и инсулта са значими заболявания за социално-икономическата ни система. Относителният дял на Столична община както по отношение населението на страната, така и във връзка с лечение и рехабилитация на инсулт е висок, което следва да позиционира темата в дневния ред на общинската здравна и социална политика.

Проектът „Идентифициране на непосредствени потребности на преживели инсулт и/или диагностицирани с афазия на територията на СО“ разкри значителни непосредствени потребности сред целевата група. Изследването обхвана 603 анкетирани лица, от които 525 валидни анкетни карти. 23% от анкетираните в София декларираха, че имат афазия, докато в страната едва 10% са били диагностицирани, а други 35% декларираха затруднения с говора (недиагностицирана/скрита афазия). Основните констатирани непосредствени потребности включват:

- **Потребност от информиране и консултиране:** 82% от близките на пострадалите в София и 74% в страната дефинират тази потребност за непосредствена.
- **Потребност от социална подкрепа:** са заявили 92% от пострадалите в София и 84% в страната.
- **Потребност от координация на възстановяването:** 57% от пострадалите в София и 64% в страната изразяват нужда от координация на възстановителния процес.

Наред с това бе установена **липса на познание** както при засегнатите, така и при техните близки и болногледачи, **относно възможността речевите и говорни нарушения от афазиологичния спектър да бъдат повлияни**. Липсата на познания се простира включително върху информацията за специалиста, който може да проведе речева терапия. Това дефинира непосредствена потребност от лечение. (Важна бележка: В рамките на изследването се установи, че по веригата на специалистите след инсулт (и при афазия), а именно неврологично отделение (остра фаза) – общопрактикуващ

 HOEN NOCT

დას. 11. რაოდენობადან უაზრებელად არ აღიქვას და ადგილს. —

При констатираната честота на горите съвпадат от извак пореже от 1000 горни съвпадения

[illegible]

ДКЦ	Адрес
ДКЦ -2	гр. София, ул. "Хан Крум" № 1
ДКЦ - 7	гр. София, бул. "Кн. Мария-Луиза" № 191
ДКЦ - 11	гр. София, ул. "Цар Симеон" № 145
ДКЦ-12	гр. София, ж.к. "Люлин", ул. "Кореняк" № 17
ДКЦ-25	гр. София, ж.к. "Младост III", бул. "Св. Преображение" № 20
ДКЦ-8	гр. София, ж.к. "Надежда", бул. "Хр. Силянов" № 77

Фиг. 2. Локализация на общински ДКЦ, подходящи за разкриване на кабинети за речева терапия след инсулт.

	Оценка на потенциалните разходи/ползи
ДКЦ в програма	6
Брой специалисти	12 афазиолози и 12 специализанти
Брой потенциални диагностични сеанси	5760 /г.
Брой терапевтични часове	8640/г.
Потенциален пациенти с пълен курс на лечение	216 /г (1 курс - 40 ч.)
Годишен разход	878 400 лв. (4000 лв. на засегнат за пълно лечение+ безплатно диагностицирани 5760 засегнати)

Фиг. 3. Оценка на разходи/ползи при цялостно реализиране на предложението.

Съгласно разчетите на анализа по проекта (фиг. 2 и 3), програмата може да включи 12 речеви терапевта, 12 специализанти речеви терапевти, като в рамките на бюджет от 878 400 лв. годишно, в 6-те кабинета ще могат да бъдат проведени до 5760 диагностични сеанса и 8640 терапевтични часове. С това биха били посрещнати нуждите от цялостна терапия на 216 засегнати от афазия или 12,7% от новорегистрираните случаи на афазия в София.

договоренство за възпитание на млади съветници в областта, както и на насърчаване
професионалните на техници по изследване (вече в редица от тези изследователски институти
и пожеланието на някои изследователи (особено в които правят изследователски изследвания
свързано с въвеждането си в)
свързано с въвеждането си в)

[illegible]

На разглед на знаците на погледностите и бодите на возбудливните карпинети
на разглед на знаците на погледностите и бодите на возбудливните карпинети
разкопрането на мест карпинети за обелба територија на територијата на Стопанска ординара
навожпелуно. Тога сте очисави:

- [illegible]

- [illegible]

- **Косвени/непреки резултати** – осъществяването на програмата би осигурило необходимата практика за специализанти, както и би допринесло за задържането на млади кадри в областта.

- **Постигане на значим резултат с първия етап** – възприемайки поетапния подход на разкриване на кабинетите (с 2 първоначално и още 4 в следващите години) няма да се намалят постигнатите резултати. В противовес на очакваното, спазвайки препоръките за локация първите кабинети ще могат да обхванат голяма част от районите с повишена концентрация на пострадали от афазия, като с развитието на проекта към повишените резултати ще се добавя и подобрената логистична осигуреност и комфорт за пострадалите и техните близки.

Заклучение

Разкриването на шест кабинета (два при поетапна реализация) за речева терапия на територията на Столична община е от съществено значение за подобряване на качеството на живот на пациентите с речеви и езикови нарушения. Настоящият доклад представя аргументи, базирани на данни от проекта „Идентифициране на непосредствени потребности на преживели инсулт и/или диагностицирани с афазия на територията на СО“ и изследвания от международни научни списания.

Източници на информация

1. Проект „Идентифициране на непосредствени потребности на преживели инсулт и/или диагностицирани с афазия на територията на СО“.
2. Elsify Nayel, „The Impact of Speech Therapy: Transforming Communication and Quality of Life“, Department of Audiology and Speech Pathology, Aarhus University, Aarhus Centrum, Denmark.

С уважение,

гр. София
05.03.2025г.

Д-р Георги Георгиев,
Зам.-председател на
Асоциация за инсулт и афазия

МЕМОРАНДУМ ЗА СЪВМЕСТНА ДЕЙНОСТ

Днес, .2025 г., в София,

1. СТОЛИЧНА ОБЩИНА с БУЛСТАТ 000696327 и със седалище и адрес: гр. София 1000, район „Оборище“, ул. „Московска“ № 33, представлявана от Васил Александров Терзиев – Кмет,

2. СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" с БУЛСТАТ 000670680 и със седалище и адрес: гр. София 1504, район „Средец“, ул. „Цар Освободител“ № 15, представляван от Георги Александров Вълчев – Ректор, и

3. СДРУЖЕНИЕ "АСОЦИАЦИЯ ЗА ИНСУЛТ И АФАЗИЯ" с ЕИК 206238715 и със седалище и адрес: гр. София 1331, район „Връбница“, бул. „Европа“ № 176, представлявано от Дорина Димитрова Добрева - Председател на Управителния съвет,

като взеха под внимание, че

- при направени проучвания е констатирана обществена потребност от осигуряване на достъпно лечение на афазия,

- към момента на подписване на настоящия меморандум за съвместна дейност липсва национална програма за лечение на афазия,

- липсва достатъчна информираност, за това, че заболяването афазия е лечимо,

- нуждаещи се от специализирана помощ пациенти, страдащи от афазия следва да се насочват към лечение, а към момента чрез системата за реимбурсация на медицински дейности в обхвата на финансираните от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), такова не се осигурява,

и в желанието си да подобрят качеството на живот на гражданите на гр. София, основано на осигуряването на достъпно здравеопазване и съобразно стратегическите цели, приети с Визия за София (Решение № 749 по Протокол № 43/25.11.2021г. на Столичен общински съвет).

**СЕ СКЛЮЧИ НАСТОЯЩИЯТ МЕМОРАНДУМ
ЗА СЪВМЕСТНА ДЕЙНОСТ, С КОЙТО СТРАНИТЕ СЕ ДОГОВОРИХА ЗА
СЛЕДНОТО**

РАЗДЕЛ I

Цели

Член 1

Основната цел на настоящия меморандум за съвместна дейност е да се създаде практическа рамка за осигуряване достъп до лечение на афазия за жителите на гр. София, като елемент от осигуряването на качество на живот.

Член 2

Специфичните цели, които страните си поставят с подписването на настоящия меморандум за съвместна дейност, са:

- Разкриване на до 10 Центъра за речева терапия при афазия (ЦРТА);
- Повишаване качеството на живот на столичани чрез поэтапно (за периода на реализация на програмата за изграждане на центрове за речева терапия на афазия 2025-2030) осигуряване на:

о достъпно лечение на афазия за 20% от новорегистрираните на годишна база случаи на територията на Столична община;

о достъпно определяне на първичен афазиологичен статус за 100% от нововъзникналите случаи на територията на Столична община;

- Повишаване равнището на здравна култура и осведоменост на жителите на столичния град относно афазията, като заболяване, терапевтични подходи и осигуреност на лечението;

- Създаване на условия за производство на специализирани кадри, които да обезпечават нуждите на града от логопеди, специализирани в лечението на афазия;

- Създаване на програма, осигуряваща професионално израстване и реализация на специализирани кадри за лечение на афазия.

РАЗДЕЛ II

Обхват

Член 3

Страните се съгласяват да обединят усилията си за постигане на поставените основна и специфични цели, като всяка от тях, предвид своите възможности и компетентност ще осигури следната подкрепа за осъществяването им:

- Столична община:
 - ще финансира и контролира дейностите по програмата с годишен разчет в рамките на проектния срок за реализация,
 - ще организира разкриването на ЦРТА на територията на ДКЦ от столичната общинска система за здравеопазване, присъединени към Програмата за изграждане на центрове за речева терапия на афазия 2025-2030 на Столичен общински съвет.
- Софийски университет "Св. Климент Охридски":
 - ще осигури експертиза и ще консултира реализацията на програмата,
 - ще съдейства в рамките на своята експертиза за изготвянето на годишни отчети, анализи, предложения и насоки за развитие на програмата и нейните дейности,
 - ще обучава и насочва към ЦРТА практиканти и специализанти и ще осигурява специалисти за работа в ЦРТА.
- Асоциация за инсулт и афазия:
 - ще организира и координира работата на ЦРТА в изпълнение на програмата,
 - ще осъществява информационни кампании и ще разпространява информационни материали.

Член 4

Страните ще положат усилия за насърчаване обмена на експертиза и контакти в интерес на развитието на своите съвместни дейности, като в интерес на постигане на поставената обща цел да обменят редовно информация, публикации и материали, касаещи общите теми на сътрудничеството между тях. Да изготвят и насърчават притока на взаимна информация, статистика, данни и политики, използвайки изградените в своята досегашна дейност контакти.

Член 5

Страните се съгласяват да си оказват съдействие в рамките на своята компетентност и възможности при организиране на конференции, семинари и други подобни дейности, свързани с поставените в чл. 1 от настоящия меморандум цели, както и да полагат усилия за предоставяне на взаимна възможност за изграждане на национални, европейски и световни партньорства, с цел реализацията на различни проекти, които да спомогнат за развитието на техните съвместни дейности и постигане на поставените цели.

Член 6

За постигане на поставените цели, страните се съгласяват всяка от тях да определи отговорно лице по програмата и координатор, като отговорните лица да бъдат ангажирани със

стратегическото управление на програмата и упражняването на контрол върху дейността на координаторите, а координаторите да отговарят за оперативната дейност по програмата, в рамките на отговорностите на съответната страна по настоящия меморандум и възложените в оперативния годишен план цели и задачи.

Член 7

Страните се съгласяват да се създаде отговорен орган за изпълнението на програмата - Програмен съвет (ПС), включващ отговорните лица на всички страни и представители на Столичен общински съвет. Дейността на Програмния съвет да се извършва въз основа на приет на първото му заседание Правилник за работата на Програмния съвет по реализация на Програма за изграждане на центрове за речева терапия на афазия (2025-2030) на Столичен общински съвет, в който се определят конкретните задължения на страните по осъществяване на поставените цели. Програмният съвет да се председателства от отговорното лице, представител на Столична община, а заместници на председателя на ПС да са отговорните лица на останалите страни. Членовете на ПС не получават за дейността си възнаграждение.

Член 8

Страните се споразумяват програмата да се осъществява на база годишен оперативен план за изпълнение, приет от Програмния съвет, за срока на настоящия меморандум за съвместна дейност.

РАЗДЕЛ III

Срок на действие

Член 9

Настоящият меморандум за сътрудничество влиза в сила след подписването му от страните и е с първоначален срок от 5 години.

Член 10

Меморандумът може да бъде прекратен писмено по всяко време след обсъждане между страните.

РАЗДЕЛ IV

Общи условия

Член 11

Този меморандум може да бъде променян по всяко време по споразумение на страните. За постигнатите договорености се подписва анекс в писмена форма, който става неразделна част от настоящия меморандум.

Член 12

Настоящият меморандум описва общите условия и договорености за бъдещо сътрудничество между трите страни, като не обвързва финансово същите и не създава облигационни права или задължения за тях.

Член 13

Договорите, сключени по изпълнение на настоящия меморандум и предвиждащи конкретни задължения за страните, ако има такива, продължават своето действие и след прекратяването на меморандума или изтичането на срока му, освен ако не се прекратят на собствено основание.

РАЗДЕЛ V

Заклучителни разпоредби

Член 14

Възникналите спорове по текстовете на меморандума ще се решават от страните по взаимно съгласие, с оглед зачитане на взаимните им интереси и постигане на заложените в него цели.

Член 15

Лицата за координация и контакти в отношенията между страните по изпълнение на ангажиментите по настоящия меморандум са:

ЗА СТОЛИЧНА ОБЩИНА:

.....
E-mail:.....

ЗА СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ":

.....
E-mail:.....

ЗА СДРУЖЕНИЕ "АСОЦИАЦИЯ ЗА ИНСУЛТ И АФАЗИЯ":

.....
E-mail:.....

Меморандумът се подписва в три еднообразни екземпляра, по един за всяка една от страните.

ЗА СТОЛИЧНА ОБЩИНА:

ЗА СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ":

ЗА СДРУЖЕНИЕ "АСОЦИАЦИЯ ЗА ИНСУЛТ И АФАЗИЯ"